

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

X. évfolyam.

FIUME, szombat 1913. szeptember 27.

219. szám.

Megjelenik naponta a délutáni órákban.
Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229)
Fiume, Gradinata del Sasso Bianco 3, I. em.
Nyomda telefonszáma (lapzárta előtt) 400.

Felelős szerkesztő:

MURAI JENŐ.

Előfizetési ár helyben és vidéken:
Egész évre 24 kor. | Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. | Egy órára 2 kor.
Egyes szám ára Fiumében 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

Nincsen már drágaság?

(G.) Tényleg megszoktuk már a drágaságot, mint a kutya a verést! Ki beszél ma még drágaságról? Hát bánt is az valakit, hogy egy kis husétel félért, tegyük „vese velővel”, vagy a „borjupörkölt egy fél burgonyával” nem is elsőrangú vendéglőben 80 fillérért, sőt egy koronát is kell fizetni; hogy egy jobbféle husétel 1 korona 60 fillér, usque 2 koronába kerül? Mind olyan dolgok amelyekért 15—20 évvel ezelőtt 25—40 krajcárt fizettünk! Szinte látjuk a fölényes mosolyt: ujjé, de ósdi, 15—20 esztendő óta nagyot fordult a világ! Hát kérjük szeretettel, vajjon tulajdonképpen miben is áll csak gyorsan ennek a világnak a nagy fordulása? Feltalálták a Röntgen-sugarakat, a drót talan-távirót, a rádiumot; kissé korábban már a fonográfot, telefont, kinematográfot stb. Igaz, megannyi csoda, de vajjon ezek drágitották meg az életet? Bizonyára nem! De a militarizmus tultengése, az a sok új tarrack, gépfegyver, no meg a dreadnoughtok. Hát ezek mind együttvéve állami költségvetésünknek még tizenöt százalékát sem teszik és ha a tizenöt év előtti időkhöz képest tetemesen növekedtek is, a mai általános drágaság okozóinak épenséggel nem tekint-

hetők, mert eltekintve minden mástól, az azokért kiadott összegek javarészt az országban maradtak. De halljuk már az érvek öreg ágyuját: emelkedett a munkásság standart of lifje, a munkás ma nagyobb igényekkel bír, jobb fogyasztó. Erre felelhetünk az egyszeri udvari bolond kérdésével, „vajjon igaz-e, hogy a holt hal nehezebb, mint az élő?” Hát vajjon tényleg emelkedett-e oly nagyon a munkásjólét? Tény, hogy a munkabérek tetemesen emelkedtek, de vajjon lépést tartott-e emelkedés az élelmiszerek árának emelkedésével? Eltekintve egyes kivételektől, nyugodtan mondhatjuk, hogy nem, mert ott, ahol a tej, vaj, zsir és hus ára csaknem száz százalékkal felszokott, a jelenlegi munkabérválulás nem tekinthető ekvivalensnek. De tovább megyünk, hol marad a legutolsó ötven év praktikus találmányainak, a Jacquard-féle szövőszék és száz és száz más munkagépnek, melyek az emberi munkát megszázszorosítják, a hatása? Hiszen, ha már rabul ejtettük a természetet, hogy vad erői szolgálják az emberiséget, úgy az általános jólétnek mégis már csak valahára emelkednie kellene! Tisztelt evolucionista urak, hát hol a távol ködjében szunnyadt el evolucioné önagysága? Vajh, milyen természetű ez a delnő, melynek égisz magasztalt uralma alatt általánossá válik az elszegényedés, míg csak egyes kiváltságosak viszik halomra a megtakarított — nem, összeharácsolt ezreket?

Emlékezünk arra az időre, amikor a mezőgazda panaszkodott, hogy a föld, a mezői munka nem fizet elegendőképen és utána jött a nagy fellendülés, a titkosan mosolygó gazdaarcok ideje, amikor a földjáradék, a termőföld értéke csaknem a kétszeresre szokott fel. És az egek felé törő konjunkturába belekapaszkodott a közvetítő kereskedelem és élelmiszer-ipar, mint a levegőbe emelkedő Faust köpenyegébe a kutya. Az indító oka mindennek pedig mi volt? Egy-két gyöngébb takarmányév, a közepesen alig alul maradó külföldi termés, a román és szerb határ hermetikus elzárása, tisztán állategészségügyi okokból — ugyebár — no, meg az a famózus kereskedelmi szerződés, mely minket, az agrárállamot védvámokkal megvéd a külföld agrár-konkurrenciája ellen. És most ismét közeledünk lassan a kereskedelmi szerződések megújításának időpontjához és az ország minden zugából, mintha halk, panaszos hangok kórusa emelkedne, meentsétek meg a mezőgazdaságot, az ország egyedül dolgozható mégis mostoha gyermekét. És a nagyobb hatás elérése kedvéért még le is szállnak az élő állatok árai, persze, nem nagyon, csak egy kicsit, hogy ne fájjon, de hogy a Balkánnal most kötendő új kereskedelmi szerződések alkalmával rá lehessen utalni, mily szükséges az, hogy onnan ne bocsássák be a konkurrenciát!

Távol vagyunk attól el nem ismerni, hogy a mezőgazdaság az azelőtti évtizedek-

„A Tengerpart“ tárcája

Moritura.

I.

A doktorom — áldja meg az Isten mind a két kezével! — a minapabam fölkeresett és így szólt hozzám:
— Szamaritánus cselekedetre akarlak fölkerem.
Érdeklődő tekintettel néztem rá a nagy idealistára, a szivemberre, a testi és lelki sebek gyógyítójára.
Kis szünetet tartott, mintha kereste volna a formát, melyben a mondókáját velem közölje.
— Egy páciensemről van szó. Egy szegény nagybetegről, akin meg kell könyörülnöd.
— Nekem? — kérdeztem csodálkozva.
— Meg kell édesítened hunyó életének utolsó napjait...
— Nekem?
— Egy morituráról, egy halálba menőről van szó. Egy nőről, akinek most alkot. Egymásután alusznak ki életének sugarai. Nemsokára ráborul már az éjszaka. Az örök éjszaka. Hadd haljon meg mosolyogva!
— De kiről beszélsz?
Kérdésomban sok volt a türelmetlenség. A doktor közelebb hajolt hozzám. És halkán, szinte suttogva mondotta:
— Egy igen jó ismerősödről van szó —

Szilviáról.

És amint ezt a nevet kiejtette, egyszerre csak egy glóriával körültündökölt szőke női fej jelent meg a lelkem előtt. Két kék szemének bűbájosan varázslatos tekintete. És mintha két fehér, formás, gyönyörben reszkető kar tárulna felém, ölelésre vágyakozva.

— Szilvia? — suttogtam meglepődve.

— Vége van! Életének fájáról már az utolsó levelek peregnek alá. Már csak hetek lehet, hogy napok kérdése. És azután elmegy a nagy utra...

Egy pillanatig elhallgatott az orvos. Aztán folytatta megint.

— Pár napja, hogy hivatott. A Margit-szigeten lakik. Szegény, hogy leványadt! És olyan melankólikus, mint egy őszi alkotmány. Nagy kék szemei mindig nedvesek. Az alkotmány harmata könnyezik bennök. Vége van! És ő sejtje ezt.

— Szegény!

— Igen. Sejtje, hogy nemsokára át kell már kelnie a nagy folyón, melynek tulsó partján van az örökkévaló nyugalom. Sejtje. És mindig az életről beszél. A multról. Azokról, akiknek emléke még benn lobog a szívében. És különösen meleg érzéssel beszél rólad.

— Szegény!

— A karomra támaszkodva sétálgatott velem minap a gyönyörű Margit-sziget sejtelenes sűrűiben. És itt is, ott is rád emlékezett. A Boldogasszony templomának impozáns romjainál, egy kis padon, mely a töl-

gyek alatt fehérlik, a rózsák alléjában. Nagy gyöngédséggel, vágyó sóhajással emlegette a nevedet. És az arcán boldog mosolygás derengett. És valahányszor egy-egy emléket felidéz, elmereng hosszasan, sugárzóan. „Genovában láttam egyszer egy napórát — jegyezte meg — melynek ez volt a fölírása: Segna solo le ore serene. Csakis a derült órákat mutatja. Most én is ilyen napóra vagyok. Életemnek csak boldog óráira emlékezem... Milyen kár meghalni!” És én hasztalan iparkodom kivenni a fejéből az elmulás szomora gondolatát. Ő egyre készül a nagy utra.

— Szegény Szilvia! Hiszen még fiatal!

— És milyen szép most, majd meglátod. Olyan, mint egy őszi rózsák. Mint egy fehér őszi rózsák. Mert meg kell őt látnod. Meg kell őt látogatnod. Miért tagadnók meg szegénytől ezt a gyönyörűséget? Kíván téged. Kíván beszélni veled. Ezt kiséjtettem minden szavából.

— Istenem, hiszen már három éve...

— Mindegy. Lelkében visszasír a te emléked. Nagyon jót tennél vele, ha fölkeresnéd. Ugy-e megteszed?

Meg kellett ígérnem, hogy fölkeresem a halódó Szilviát.

II.

Hat év mult, hogy Szilvia forró ajakát utolszor érintettem. Viharos, szenvedélyes, fojtogató, mámoros érzések után hirtelen szakítás. Féltekennyé tett. És én vadul téptem szét mindent, ami hozzáfűzött ehhez a gyönyörűség, forróvérű nőhöz.

ben nehézségekkel küzdött, de az egyik szélsőségből a másikba átugorni, kissé veszélyes dolog, annál is inkább, mert az egész élelmiszerpiac a tobzódásig követi a nemes példát és még alaposan tullicitál a produceren! Azelőtt a tejpancserek, hentesek és mézárások époló egyszerű, halandó polgárok voltak, mint a többi misera plebs, ma mindannyian tényleges, vagy legalább is prezumpatív háziurak és milliomos-aspiránsok és ha már a nyers anyag, mint példának okáért most, vissza is megy az árban, ők vékony tejük és vizenyős virstliek stb. árát büszkén föntartják, miért is ne, amikor az a jó közönség oly előkelő nemtörődömséggel, avagy talán jobban mondva birkatürellemmel fizet. Elvégre az egész felindulás a segélyre szoruló parasztról szemfényvesztésnél nem sokkal több a kiscgazdának éppen csak ősszel van előnyére a buza magas ára, téltől ismét őszig épügy sir a drágaság miatt, mint a városi lakos és voltak már a történelemben példák, hogy a sirás fogcsikorgó üvöltéssé fajult. Az éhező tömeg ellen pedig még a Mannlicher- és gépfegyver is gyengének bizonyulhat, különösen akkor, ha azok kezelői is pompásan ki vannak oktatva a „népjogokból”, ahogy azt a mi állampfélyvilágosítóink oly erőszertettel teszik.

Ne feszítsük túl a hurokat, a szakadó hur nagyon kellemetlen és diszharmonikus hangot ad!

Ujdonságok.

Tájékoztató.

— A kir. kormányzó magánfeleket fogad: szerdán d. e. 10—12 óra között.

— A tengerészeti hatóság épületében levő m. kir. *biológiai állomás és aquárium* díjtalanul megtekinthető naponta d. e. 10-től 1 óráig és d. u. 3-tól 6-ig.

— A népkert (Giardino publico) nyitva van este 10 óráig.

— A temető naponta d. u. 6 óráig látogatható.

— ACunard magyar-amerikai vonal kivándorló gőzösei a kikötőben való időzésük alkalmából megtekinthetők a megérkezési és indulási napok kivételével reggeltől estig. Jegyek az Adria palota portásánál 60 fillérért kaphatók.

— A tersattói Frangepán-vár naponta

Egy mosoly, melyet titkon váltott egy más férfival és melyet én véletlenül meglestem, elég volt arra, hogy iziben kiszakítsam magamat ennek a nőnek a büvös köréből. Mert mindig látvány árulásnak tartottam addig kacérkodni mással, míg van valakinek, akivel elhitetjük, hogy minden érzésünk az övé.

És hiába irt, erősködött, könyörgött, esábitgatott azután... Nem tudtam többé visszatérni hozzá.

Pedig igazán szerettem ezt a nőt. Egy érett férfinak tengerszem mélységű érzésével. A sors olyan pillanatban hozta őt utamba, mikor a szívemet fogékonyvá tette a vágyakozás. A vágyakozás egy gyöngéd lélek után.

Ekkor ismertem meg Szilviát. És ez a szubtilis teremtmény egészen elfoglalta a lelkemet.

Két esztendőn keresztül csak a boldogság virágait szötte bele magános életembe. Gyönyörűségei idill volt az életünk. A Margit-sziget tündérvilágának szent berkei halották a mi szerelmünk suttagását, esőjaink esattanását. Az ősi fák szeretettel borultak ránk dúz lombjaikkal és a mohos romok között, ahol hajdan szentlelkű leányok áhítatos zsolozsmái hangzottak föl, szivárványos képeket álmodtunk a jövőről. Szilvia itt szeretett legszívesebben időzni. Különösen langyos, nyári éjszakákon, mikor az

megtekinthető egy korona beléptidij ellenében. (Feljárt a susáki híddal szemben levő lépcsőn vagy kocsin a susáki Boulevard-on.)

— József főherceg diszkertje (a kormányzó palota mellett) megtekinthető a fenséges család távollétében hétköznapokon reggeltől estig. Vasárnap a kert zárva van. Beléptidij nincs.

— A Danubius-hajógyár telepe, a rizshántológár, a papírgyár, kőolajfinomítógyár, a torpedógyár és a susáki Litorale konzervgyár csak az illető gyárvezetőségek speciális engedelmével tekinthetők meg.

— Az „Adriatica” cognacgyár gyártelepe megtekinthető reggel 9 órától 12-ig és d. u. 3 órától 6-ig.

— A kivándorlási ház megtekintésére (Via Industria) a kir. kormányzóság ad ki belépőjegyeket.

— A városi könyvtár naponta d. u. 5-től 8-ig áll a közönség rendelkezésére.

PONYVAIRODALOM.

A rikitő födeles Nick Carter-füzetek ellen már régi és gyakori a panasz. Az izléstelen füzetekben árult olcsó, vásári romantika igen sok embernek megzavarta a fejét. Lépten-nyomon megtörtént, hogy fiatal gyermekek rablóbandát alakítottak, addig józan életű, tisztességes munkások rossz útra tértek, raboltak, idegen lakásokba betörttek és mindig az derült ki, hogy ezeket az embereket, akik egyébként talán soha sem vétettek volna a rendes polgári életmód követelményei ellen, ugyanaz a bünszerző esábitotta bűnre: Nick Carter. Gyilkos, ölé méreg lappangott ezekben a sorokban, mely lassan, észrevétlen lopózott be az olvasók agyának a tömecei közé, megzavarta azok az egyensúlyát.

A Nick Carter füzeiteiben szereplő gazemberek nem ismertek lehetlenséget, a legihmetlenebb kalandokon mentek sikeresen keresztül. A végrehajtott büncselekmények olyan egyszerűeknek, olyan maguktól értetődőnek tetszettek és olyan rokonszenves színben tündökölt azoknak a csirkefogóknak, rablóknak és gyilkosoknak az egyénisége, akik a legvakmerőbb személyes bátorsággal veszik föl az egész világ minden rendőrsége ellen a harcot! A regényíró fantáziája előtt nem volt nehézség, a legbonyolodottabb és legkétségbeesettebb eseteket is megoldotta egy-egy szerencsés véletlen, olyan esábitóan egyszerűnek és könnyűnek látszott az, hogy az olvasó a nehéz és fáradságos munkájában

új királynője hosszú ezüst fátyolt terített a széles Dunára, mely fölött misztikus alakok látszóttak lebegni.

Két esztendőig tartó gyönyörűsége szép álmom volt.

Az álomból hirtelen ébresztett föl a főtökeuység gyötörő érzete.

Fehér volt és sápadt. Mint az őszi rózsza. Az arcán bágyadt mosoly. Csak a szeméi esillantak meg, mikor mecsillantott.

A romok között kerestem fel. Egy kőpadon ült. Azon a kőpadon. A kaméliás hölgyre emlékeztetett, aki betegesen ült künn a kertjében és nézi az őszi falevelek hullását.

Szép karcsú kezét felém nyújtotta. Az arcán fiatal leányos zavar piroukodott.

A merítúra arcán...

Első pillantásra láttam, hogy el van jégveze. A völegénye rut, esontos völegénye ott ólálkodik már mögötte és viszi magával... viszi magával.

Finom, ezüstösen esengő hangon kezdte:

— A doktortól hallok, hogy maga félt tőlem. Hogy nem mert fölkeresni.

Ráhagytam a doktor föllentését.

Csak a fejemmel bólintottam.

— Hát az igaz, maga sok szomorúságot közölt nekem. Maga, maga rossz fiú! Mert

Mert akkor nem volt ám igaza! Tudja: akkor...

ságos munkáséletet, mely keveset is jövedelmez, fölcserélje a rablók, az álarcos betörők pályájával!

Ezért került annyi esetben a megvádolt rablók és betörők mellett, mint fölbujtó a vádlottak padjára Nick Carter is. A rablók és betörőket elítélték, arra azonban nem volt mód, hogy a bünszerző Nick Cartert is elítéljék. Testetlen fantomokat, nem létező regényhősöket nem lehetett a börtönbe esukni, az pedig, aki ezeket az alakokat megteremtette, az aki az olcsó füzetes romantikával az európai és amerikai civilizált országokat megfertőzte, még ha lett volna is rá mód, hogy felelősségre vonjuk, messze tőlünk élt: Amerikában. Innen küldözte új és új füzeteket, itten épített a füzetekért begyűlt husz-filléres hasznából villát és emeletes házat magának.

Itt minálunk azt sem igen tudták, hogy hogy hívják tulajdonképpen a Nick Carter regényének szerzőjét. Frederik van Reusselaer Dey volt a neve annak az embernek, akinek az agya tömegesen természetete a szellemi mérget és a fantáziájának mérges gyümölcseivel egész sereg békés, tisztességes, polgári existenciát zökentett ki rendes és hétköznapi pályájából. Lehetetlen, hogy ne nemezire gondoljunk, amikor most amerikai hírekől Frederik van Reusselaer Dey szomorú fátumáról értesülünk: a Nick Carter regényének világhírű szerzőjét utólrte megrontott olvasóinak a fátuma: beleőrült a saját detektiv történeteibe. Azt hiszi, hogy ő maga az a Nick Carter, akinek az alakja regényeiben szerepel, egész sereg detektivet szerződtetett, akiket mindenféle olyan feltűnően és olyan gyanusan viselkedtetett, hogy végre a hatóságok figyelmessé lettek rá és beszállították egy tébolydába.

Az a szellemi mérget tehát, mely a tolla alól kikerült regényekből kisugárzott, őt magát sem kímélte, őt magát is elpusztította. Sőt talán meg is lehetne fordítani a dolgot: azokba a regényekbe, amelyeket irt, azért került a mételeyező szellemi mérgeknek akkora kvantuma, mert agya már akkor sem volt egészséges és normális, amikor ezeket a tulesigázott kalandos regényeket megírta. Fantáziája abnormálisan túlfűtve eszelte ki ezeket a történeteket, bár még hosszú időn keresztül képes volt arra, hogy képzelete játékát elválassa a valóságtól. Végül azon-

— Könyörgöm, Szilvia, hagyjuk ezt a dolgot!

— Ugy-e, most már röstell?... No nem bánom, ne beszéljünk róla. Pedig én sokat szenvedtem miatta. És maga, maga megtudja állani, hogy három esztendőig felém se nézzen?... Gyöngy, György... három esztendőig!

Lehajoltam hozzá és bűnbánóan esőkeltem finom, fehér, karcsú ujjait.

— Nagyon fájt, György, nagyon fájt... De most, hogy újra láthatom, nem akarok haragudni magára. És már meg is bocsájtottam magának, György. És köszönöm, hogy eljött.

Le kellett ülnöm mellette a romok között a kőpadra.

Sekáig nézett nagy, kék szemével.

Alig tudtam neki mondani valamit.

Én nem a multat láttam magam előtt, nem a gyönyörűsége, kíváncsú, esőkszen-

jas leányt, hanem a Moritúrát, a halálba mentőt.

Istenem, milyen szomorú látvány!

Ő azonban a multról beszélgetett folyvást. Vidáman, kedvesen, édes, behízogó hangon. Szinte esősergett.

— Lásd, itt ülök legszívesebben. Emlekszik rá, milyen kedves volt nekünk ez a hely. Tudja: azóta!... Azóta!... Ama nyári éjszaka óta, mikor itt valami különös fényárt láttunk föllebegni és az éjszaka

ban teljesen fölibekerekedett az a fantasztikus és csak az ő fantáziájában élő világ, elvesztette a határvonalat az élő és az elképzelt világ között, agyát rombolta az a mérreg, mely száz különböző nyelvre lefordítva száz különböző országban mételeyezte meg kevésé ellentálló és kevés kritikával olvasó emberek képzetét. A Nick Carter regények tehát a fertőzést úgy terjesztették, mint ahogy a testi ragályok szoktak terjedni: egy eleve beteg agyvelő származtatta át a maga kórságát a még egészséges, de eziránt a fertőzés iránt fogékony agyvelőkre. Frederik van Reusselaer Dey pedig mint maga is szerencsétlen áldozat, mindenesetre szimpatikusabb színben áll előttünk, mint addig állott, míg nem láttunk benne mást, csak egy rideg és ügyesen számító üzletembert.

Az azután más kérdés, hogy a társadalom nem tud védekezni az ellen, hogy egy szellemileg terhelt és beteg ember a maga kórságával seregesen megfertőzze az erre inklináló embereket. Ez a tehetetlenség már a társadalom szegénységi bizonyítványa.

AZ UJ BANKÓ.

Szinte önkéntelenül kínálkozik, hogy az új bankjegyek kibocsátásáról megemlékezve, fölmelegítsük a régi, közismert adomát:

— Ejnye, hát voltak régiek is, nem is tudtam!

Mert hát ez nem is olyan jó vicc, a minőnek az első pillanatra látszik. Bizony, sokan vannak, akiknél majdnem szomorú valósággyá vált az adomabeli fölkiáltás. Mert a szegény munkásember, ha tudja is éppen, hogy van husz korona és ha néha-néha magának is nevezhet egyet a lón óhajtott színes papirosok közül, az, mint mondani szokás, meg se melegszi a kezében. Husz korona még kiesi pénz, mégis egy munkásember egész heti keresete sem tesz ki többet. E hó 29-én bocsátják ki az új bankjegyeket s az első napokban bizonyára azok előtt is kaposak lesznek, akiknél még az ezresek sem ritkák. Akinek van a régiekből, annak sem kell sietnie, hogy tulajdon rajtuk, mert két évig még forgalomban maradnak s ezennel is hat évig beváltja az osztrák-magyar bank. Így hát az új pénz csak a bankóhamisítóknek ad majd gondot, akiknek most új hamisítási módszereken kell majd törni a fejüket. De hát ez a kellemetlenség már hivatással jár.

esendjében esodálatos ének szólalt meg. Hiszen tudja, hogy a Margit-szigeten, Margit halálfordulójának éjszakáján ilyen esodálatos látományok jelentkeznek. A nép az éjfél harang elkondulása után keresi ezen az éjszakán a Margit-sziget földjéből föllobogó lángokat, melyek az ott elrejtett kincseket jelölik...

Mi egy ilyen éjszakán találtuk meg a mi kincsünket... a szerelmünket... ugye?

Nem tudtam szólani. Nagyon fájt ennek a nőnek a látása. Csak némán bölöngattam a fejemmel.

Kis szünet állott be.

Mint az őszi bikanyál uszott át a levegőben a melankólia fehér érzése.

Hirtelen mégis csak megembereltem magamat.

Hiszen nekem föl kellene vidítanom ezt a szegényt, szomorú asszonyt.

Egyelőre hangon szóltam hozzá. Hogy most milyen szép. Hogy nem változott egy szikrát sem. Hogy szebb, mint valaha.

Szemmel láthatóan jól esett neki hízlekedő beszédem.

Nem válaszolt, csak úgy gügyögött, mint egy vadgalamb.

Az alkony már kiterjesztette denevérszárnyait.

Figyelmeztettem rá, hogy hűvös a levegő.

— **A prezumpatív trónörökös pár sejourja.** Triesztből jelentik: Károly Ferenc József főherceg és Zita főhercegnő, gyermekükkel a kis Ottó főherceggel tegnap a miramarei kastélyba érkeztek. Előreláthatólag két hetet fognak tölteni a kastélyban.

— **Elmaradt ülés.** A fiumei kereskedelmi és iparkamara tegnap estére jelzett ülése a megjelentek csekély száma miatt elmaradt.

— **Magántisztviselők menzája.** A fiumei magántisztviselők mozgalma, mely az egyesületi élet fejlesztését célozta, valójában itt folyt le, A Tengerpart hasábjain. A nemes célért szívesen bocsátottuk rendelkezésre lapunk hasábjait, de mindig vigyáztunk arra, hogy a beküldött cikkekben semmi személyeskedés ne legyen, mert az csak ártana a célnak. Az agitációnak meg van az első és legfontosabb eredménye. A magántisztviselők tegnap este Lampel Béla elnökle alatt ülést tartottak, melyen elhatározták, hogy az egyesület kebelében menzát alapítanak. Az alapításhoz szükséges 3000 korona költséget az egyesület fogja fedezni. A további teendők elvégzésére egy agitációs bizottságot választottak, amely legközelebb már be fog számolni a végzett munkáról.

— **Térzene.** A városi zenekar ma, pénteken este hangversenyt ad a Dante-téren a következő műsorral:

1. Battista: „Pour la Gloire“ katonai induló.
2. Puccini — „A pillangó kisasszony“ I. és II. felvonása.
3. Puccini — A „Bohémek“ I. felvonása.
4. Puccini — Részletek a „Manon Lescaut“-ból.
5. Goldmark „Sába királynője“.

— **A harmadik.** G. Ferdinánd 45 éves munkás néhány hónappal ezelőtt nőül vette F. Jozefin 24 éves varróleányt. Eddig az esets ablonos, valamint az sem meglepő, hogy a fiatal menyecske hamarosan megcáfolta Jókai álmítását, aki arról írt, hogy az öreg ember nem vén ember. S a mint már ilyenkor történni szokott, megjelent az a bizonyos harmadik, aki ez esetben egy daliás tengerész volt. A férj egy darabig csak türe a helyzetet, de aztán rájött, hogy itt tulajdonképpen jogtalanság történt vele és a tengerész sikeres anektálása ellen hathatósan tiltakozott az asszonynál. Az intervenciónak meg is lett az eredménye. Az asszonyka és a tengerész egy szép napon

Fölemelkedett helyéről és karomba fűzte a karját.

És úgy sétáltunk lassan, ünnepiesen a félhomály rejtelmibe burkolódzó lombok alatt.

Mikor a nagyszálló elé értünk, elfogult hangon szólt hozzám:

— Kisérjen föl, kérem.

Lassu imbolygással, szinte ráborulva, róvta a lépcsőket. Suttogó hangon mondá aztán, amikor az emeletre értünk:

— A maga szobájában lakom, a maga egykori szobájában.

Diadalmas mosollyal nyitotta ki az ajtót.

— Ráismer? A maga szobája... Ugy-e? Emlékszel? Emlékszel?

Mély meghatottsággal néztem rá és ajkam összeforrott az ajkával.

Összerázkódott és hirtelen elkapta a fejét.

— Most menjen, menjen! Köszönöm, hogy eljött. Ugy-e eljön megint? Ugy-e hamarosan eljön?

— Holnap, Szilvia, holnap itt leszek.

III.

Másnap ott voltam.

Már késő volt.

Szilvia már átkelt a nagy folyón, az örök nyugalom békés homába.

Heresi József.

kámforra változtak. G. Ferdinánd okos ember és úgy gondolta, hogy volt-nincs, fene bánja, mikor jött a meglepetés. Az az, hogy az asszony jött meg. De nem egyedül, hanem a tengerésszel együtt. Tudniillik a szerelmesek pénze elfogyott és mert valahol csak kell lakni, meg étkezni, egyszerűen beállítottak az öreghez. A férj pedig mit tehet ilyen esetben? Hallgat, mint a dinnye a fűben és dühösen szemléli, hogy a fiatalok mint élnek világukat az ő cégére alatt.

— **Nagy halfogás.** Tegnap a halászok a bukaricai öbölben ezer méternázsa tihulat fogtak. A dus zsákmány preparálásán dolgozik most az egész partmenti lakosság. Miután az egész mennyiséget az itteni piacon nem bírják elhelyezni, az Ungaro-Croata egy hajóját bérelték ki a halászok, mely a fogást a velencei piaera vizsi eladásra.

— **Uj menetdíjak a gyanafalva-fehringgi, továbbá a kisszolyva-, illetve valóc-lawocnei magyar-osztrák határszéli forgalomban.** A magyar királyi államvasutak igazgatóságától nyert értesítés szerint, a magyar-osztrák személyforgalomban 1913. évi október hó 1-től kezdődőleg az alább felsorolt határszéli viszonylatokban fennálló gyorsvonatra érvényes közvetlen menetjegyek a következő leszállított áron kerülnek kiadásra. Gyanafalva—Fehring közt: az I. osztályban 3.40, a II. osztályban 2.20 korona, Kisszolyva—Valóc Lawocne közt: az I. osztályban 4.10, a II. osztályban 2.70 és a III. osztályban 1.60 korona áron.

— **Leánykereskedő üldözése.** Mint Konstantinápolyból írják: A szeptember 19-én elindult Lloyd-gőzös több veszedelmes lélekűfárt és mint egy másfél tucatnyi osztrák perditát vitt magával. Triesztben fogták őket partra tenni és onnét illetőségi helyekre toloncolni. A kufárok valamennyien Galiciából és Bukovinából származó lengyelzsidók, akik Konstantinápolyban és Törökország más nagyobb városaiban évek óta leánykereskedéssel foglalkoztak. Néhányuk közülök mulatóháza volt a galatai városrész hírhedt negyedében, a Kemeraltiban. A magyar-osztrák konzulátus már évek előtt megtisztította a török fővárost a hungaraktól. Boldogult Rodich György báró konzul az összes magyar leányokat kiszabadította a fürtelem e tenyáiról és hazaküldötte, úgy hogy most azokban csak román és oroszországi zsidó leányok tartózkodnak. Legutóbb azonban a kufárok kivetették hálójukat a Konstantinápolyban tisztességes foglalkozással bíró magyar és osztrák nőkre és egyebek közt egy fiatal magyar ápolónőt elcsaltak egy brüsszai hírhedt házba. A konzulátus jelenlegi energikus vezetője, Csuresin György konzul, ki úgy a magyar, mint az osztrák kolóniában a legnagyobb tiszteletnek és népszerűségnek örvend, értesült az esetről, s azonnal széleskörű vizsgálatot indított. Ennek eredményül a lélekűfárok egy része pár hétig a konzulátus börtönében hűsölt és most a tengeren elmentek a viszonyok változásán. Heten még fogva vannak és 3-tól 6 hónapig terjedő büntetésük leülése után fogják eltoloncolni őket. Konstantinápolyba aligha kerülnek vissza, mert az otthoni hatóságokat értesítették, hogy utlevelet ne adjanak számukra.

— **Corso mozi.** Ma esti új műsor: Pathé Híradó. — Az éjszaka vándora, detektív-színjáték. — csodaszab, bohózat.

Hát mire való a reffkül?

Az ember mindig beletesz néhány darab Fay-féle valódi sodeni ásványpasztillát s akkor mindig van kéznél ideális elhárítószer meghülés és hurut ellen s nem kevésbé ideális szer hurutok, hirtelen föllépő rekedtség és köhögés ellen. Egy doboz ára 1.25 kor. Minden drogériában, gyógyszerárban és ásványvízkereskedésben kapható. — Különös ismertetőjele: a Fay név fehér ellenőrzőszalagon, Soden község polgármestri hivatalának igazolásával.

— **Fiatalkoruak bírása.** Az igazságügy-miniszter a fiumei törvényszékhez a fiatalkoruak bírójának Halász Zoltán dr. törvényszéki bírót jelölte ki.

— **Meglopott hajóorvos.** Pirkler Zoltán dr. a Cunard „Ivernia” gőzösének orvosa bejelentette a határrendőrségnek, hogy utközben feltörték a bőröndjét s 1200 korona értékű ruhaneműt és értéktárgyait elvitték. A határrendőrség megindította a nyomozást.

— **A károlyváros—ogulini szakasz második szakaszának fektetésére az államvasutak igazgatósága már elkészítette a terveket és úgy lehet, hogy a fiumei vonal ezen 56 km. hosszú részének munkáira már rövidesen sor kerül. Együttal tetemesen kibővíti Károlyváros állomását, ahol egy nagyobb szabású fűtőházat és műhelytelepet építenek.**

— **Uj móló Triesztben.** A trieszti faraktérten épült új mólót most vették át a hatóságok és átadták a közhasználatnak.

— **A kikötőből.** Szept. 26. Érkezett: Josephine osztrák gőzös Triesztből, 9097 darab rézzel, 64 bál ágytollal és 4 láda cipővel; Báro Fejérváry magyar gőzös Triesztből, üresen; Gastein osztrák gőzös Alexandriából, 3100 zsák korpával, 971 zsák lenmaggal, 100 üres hordóval, 439 zsák aszbeszttel és 76 bál gyapottal; József Ágost Főherceg magyar gőzös Triesztből, üresen; Matlekovits magyar gőzös Mogadorból, 650 bál tengerivel, 40 zsák szőlővel és 26 hordó borral.

In dult: olasz gőzös Bariba, 70 hordó olajjal, 10 tonna fával és 20 tonna tengerivel; Verginia olasz gőzös Cataniába 260 tonna kénnel.

— **A tengeri segélynyújtás.** A hivatalos lap közli a miniszteriumnak 1913. évi 4796. M. E. számú rendeletét a hajóösszeütésekre, továbbá a tengeri segélynyújtásra és mentésre nézve bizonyos szabályok egységesítése céljából az 1910. évi szeptember 23. napján Bruxellesben létrejött két nemzetközi egyezmény és a reánk vonatkozó aláírási jegyzőkönyv tárgyában kibocsátott 1913. évi rendelet kiegészítéséről.

x **Quisisana-szálloda, Abbazia.** Ezen elsőrendű szállodában, mely honfitársunk Révész János vezetése alatt áll, minden Abbaziába utazó vendég kellemes otthont és minden tekintetben kitűnő ellátást talál. A Quisisana szálló Abbazia legelőkelőbb és legesendesebb helyén fekszik, óriási parkal körülvéve.

— **Balkán és ismét Balkán.** Nincs nyugalom e félszigeten. A politikai alakulások mindig új térképek kiadását teszik szükségessé. Most jelent meg Artaria és Tsa ismert bécsi térképészeti intézet kiadásában a Balkán új térképe, mely jó szolgáltatokat tesz az események színhelyeinek tájékoztatására.

x **Mariján** ismert fiumei cipésmester most elegáns üzletet nyitott Kossuth utca 9. szám alatt a szerb-bazárban. A régi üzletben via Leopardi 6. szám alatt most a régi cipőkészlet leszállított áron adatik el.

— **A hajó osztályzó-intézetből.** Triesztből jelentik: Az osztrák-magyar Veritas és Lloyd-register hajó-osztályzó intézetek technikai hatalnokává Stuparich Lambertet nevezték ki.

— **Ausztria a magyar kivándorlók ellen.** Eddig a magyar kivándorlók, ha nem volt utlevelük, Ausztriába szöktek és ott mint külföldi honosokkal bántak velük. A közös hadügyminiszterium rendeletére most meg-

szűnik ez a visszás állapot, mert a magyar hadköteles kivándorlókat nem eresztik át az osztrák határon: elfogják őket és vagy bezárják, vagy hazatoloncolják mindazokat, akiknek nincs utlevelük, vagy más igazolványuk.

— **Berlin-szálloda Budapesten.** A főváros élete újból egy látványossággal lett gazdagabb. A Révay-utca 10. sz. a. megnyílt a 140 díszesen berendezett szobából álló Berlin-szálló, melynek vezetését Winkler Ottó, az abbaziai Lederer-penzió volt igazgatója, a Royal nagyszálló volt titkára, a berlini Hotel Monopol volt igazgatója vette át, ami egymagában garancia a szálló előkelő szákszerű vezetésére.

TÖZSDE.

	Szept. 26 zárlat	Mai árt. 1/2 óra
Budapesti Értéktőzsde.		
Magyar hitelrészvény	824.—	824.50
Osztrák hitelrészvény	624.—	624.—
4%-os koronajáradék	81.10	81.25
Osztr.-magy. államvasut.	697.50	699.—
Jelzálogbank	426.—	425.—
Leszámitolóbank	510.50	511.—
Hazai Bank	283.—	284.—
Magyar Bank és Keresk. P.-I.	550.25	550.50
Rimamurányi	687.—	689.—
Salgótarjáni	759.—	759.—
Közuti Vasut.	633.—	634.50
Városi Vilamos	358.—	358.50
Adria	574.—	—
Déli Vasut.	123.50	—
Magyar Cukoripar	2710.—	—
Rizsgyár	3800.—	—
Budapesti Gabonátőzsde. (50 kilogrammonként.)		
Búza októberre	10.89	10.84
Búza áprilisra	11.68	11.66
Rozs októberre	8.30	8.24
Rozs áprilisra	8.99	8.98
Zab októberre	7.82	7.73
Zab áprilisra	8.06	8.02
Tengeri májusra	6.99	6.97
Bécsi Értéktőzsde.		
Osztrák hitelrészvény	623.—	623.70
Magyar hitelrészvény	822.50	823.25
Osztrák magyar államvasut.	693.50	694.25
Déli Vasut.	—	125.75
Alpesi	871.—	875.50
Skoda	817.50	820.—
Osztr. koronajár.	81.65	—

Fiumei és trieszti értékek:

	Legutóbbi kötések átlagár.
Fiumei 4%-os kölcsönkötv.	92.—
Banca Fiumana	650.—
Fiumei Kereskedelmi Bank	295.—
Fiumei Népbank	115.—
Litorale Bank és Takarékpénztár	249.—
I. Horvát Takarékpénztár	8100.—
„Indeficienter” tengerhajóz.	300.—
Magyar-Horvát Gőzhajótárs.	1500.—
Magyar-Horvát Szabadhajózás	1130.—
Oriént tengerhajózási társ.	1380.—
Alt. Forgalmi r. t. régi	1600.—
„Magyar Olajgyár”	1450.—
Austro-Americana	202.—
Navigazione Libera Triest	290.—
Osztrák Lloyd	628.—
Stabilimento Tecnico	611.—
Ampela Szeszpároló Rt.	9750.—
I. Trieszti Rizsgyár	422.50
„Kerka” dalmát vizművek r. t.	735.—
Spatatoi Portland Cement	430.—
Assicurazioni Generali Nap.	350.—
Riunione Adriatica	835.—
	3710.—

Arkaden Café Abbazia

közvetlenül a Quitta fürdő mellett.
Legszébb fekvéssel a Súdstrandon
400 ember befogadására képes terem arkádokkal. Minden kül- és belföldi ujság.

Legjobb frissítők és italok.

Csapolt pilseni sör.

Cigányzene!

Kovács Józsi kaposvári cigányprimás zenekarával játszik:
mindennap d. u. 4 órától 7-ig, és hétfőn, szerdán, pénteken és szombaton este 9-től.
Plebán Ferenc, kávé.

UJ FÜRDŐINTÉZET (meleg fürdőkkel).

ABBAZIA Reichstrasse
Gőz-, kádfürdők- és meleg tengeriviz fürdők.

— Szobák 3.— koronától feljebb. —
Tulajdonos: I. R. SCHWEIGLER.

Távirat — Telefon.

Minisztertanács.

BUDAPEST, szept. 26. A tegnapi minisztertanács este 6 órától 9-ig tartott. Megállapították az okt. 8-án összeülő parlament munkarendjét, a további tanácskozás tárgyát pedig az ujonclétszám felemelése és a honvát kérdés megoldása képezte. A minisztertanács mindenben egyhangulag határozatokat hozott, melyeket Tisza Ö felsége elő fog terjeszteni és e célból ma Bécsbe utazik.

A vezérkari főnök lemondása.

BÉCS, szept. 26. Hötzenorfi Konrád vezérkari főnök lemondása ügyében még nincs döntés. Valószínű azonban, hogy ő felsége a lemondást elfogadja. Utódjául Hoffer Miksa altábornagyot, Konrád mostani helyettesét, Csieseri vezérőrnagyot és Tersyánszky budapesti hadtestparancsnokot emlegetik.

Horvát ügyek.

ZÁGRÁB, szept. 26. Fodroczky osztályfőnököt és Jellacic főispánt Tisza István süngönyileg Budapestre hívatta. Az eset összefüggésben van a válság megoldásával. Valószínűleg hivatalnok-kormányt neveznek ki.

60 milliós pör.

POZSONY, szept. 26. Andrassy Manóné grófnő pörrel támadta meg Pálffy János gróf végrendeletét, mert — állítása szerint — a gróf a végrendelet készítésekor elmebeteg volt. A grófnő 60 millió koronát követel.

Ítélet a merénylő ügyében.

ZÁGRÁB, szept. 26. A törvényszék tegnap délután hirdette ki az ítéletet a bán merénylője ügyében. Dojcic, a vádlott folyton politikai fejtegetésekbe akart bocsátkozni, de ezt az elnök nem engedte meg. Végül ezt kérdezte a vádlott:

— Csak arra kérek választ: fennáll-e még a királyi biztosság Horvátországban? Mikor az elnök erre nem felelt, így szólt:

— Jól van, ugyis tudom, hogy még fenn áll. Így nem is bánom, amit tettem!

Hat óraker hirdették ki az ítéletet, melylyel Dojcicot 16 évi nehéz börtönre ítélték. Mikor az elítéltet kivezették a teremből ezt kiáltotta:

— Éljen Horvátország! Sokan lesznek, akik követni fognak!

Mánuel nászútja.

MÜNCHEN, szept. 26. Mánuel portugál király felesége influenzában betegedett meg és bár nem áll fenn különös veszély, az orvosok tanácsára kórházba vitték. A betegnek nincs láza, azonban az ifju pár utazási programját megváltoztatta és a Richmondba tervezett utazás, ahol Mánuel királynak kastélya van, a további intézkedésig elmarad. A király nejével, mihielyt annak állapota megengedi, Sigmaringenbe utazik.

Felfalta a cápa.

LONDON, szept. 26. Egy Cunard gőzsről egy utas a tengerbe esett. A hajót sok cápa kísérte és ezek egyike felfalta a szerencsétlen utast.

Elmaradt ünnepség.

KONSTANTINAPOLY, szept. 26. Tegnap volt a szelamlük ünnep, amely azonban a szultán betegsége miatt elmaradt.

Auto és teherkocsi.

BUDAPEST, szept. 26. A Hajcsár-úton egy autó, melyet Fekete József soffőr vezetett, összeütközött Ciffra József teher szállító kocsiával. Ciffra meghalt.

Péter király látogatása.

BELGRAD, szept. 26. Péter király a tél végén, ha egészsége engedi, meglátogatja Károly román királyt.

Az ópium halottja.

PARIS, szept. 26. Az előkelő világban nagy feltűnést kelt Fleury ismert párisi színésznőnek, a híres szépségnek halála. Tegnap kellett volna a színésznőt eltemetni, az ügyesség intézkedésére azonban a temetést elhalasztották és elrendelték a holttest megvizsgálását. A vizsgálat megállapította, hogy a színésznő halálát nem szívszélhűdés okozta, mint eleinte gondolták, hanem éhhernek és más izgató szereknek mértéktelen élvezete. Az elhunyt színésznő villájában házkutatást tartottak és valóságos gyógyszer tárat fedeztek föl. Nagy tömegű ópiumot, morfiumpot, éthert és egyebet találtak. Megállapították, hogy az elhunyt barátai, a kik legnagyobb részt a legjobb társasághoz tartoznak, ópiumszívó összejöveteleket tartottak a színésznő villájában. Fleury mindössze huszonkét éves volt.

Pénzhamisító festő.

KOPENHÁGA, szept. 26. A rendőrség letartóztatta Nordlander festőt, akinek lakásán 121 darab hamisított 20 és százdolláros bankjegyet találtak. A festő beismerte, hogy fényképeszeti úton gyártotta az amerikai dollárokat.

Az irországi forrongás.

LONDON, szept. 26. Az irországi helyzet egyre válságosabb. Az autonómia ellenzői, az Ulster-párt vasárnapra országos gyűlést hívott össze. Több aktiv tiszt is az ellenzék táborában van, köztük két ezredes, akik nem titkolják, hogy az önkéntesek élére állanak, ha a mozgalom vezetője, Edward Carson kiadja a jelszót.

A mongolok győzelme.

URGA, szept. 26. A mongolok a kianiakat Dolonornál legyőzték. A kínaiak nagy veszteségeket szenvedtek.

A montenegróiak ellen.

BÉCS, szept. 26. Az albán lázadás terjedéséről szóló hírek, legalább szerb forrásból, mind komolyabban hangzanak. Minden esetre bajos ezeken a hírekben eligazodni, mert a szerb-albán határvidékekkel szemmi-féle összeköttetés nincsen és az Albániától származó jelentések sem nyújtanak pontos képet a helyzetről. Tény az, hogy a szerb-albán határvidéken, valamint az albánoktól lakott új szerb területen a helyzet rosszabbodott, különben Szerbiában nem rendeltek volna el a Morava-hadosztály mozgósítását és nem hívták volna be újra a memreg elboacsátott tartalékosokat.

Az albánok hónapok óta panaszkodnak már a szerbek erőszakoskodásai és kegyetlenkedései miatt, nincsen tehát benne semmi meglepő, ha most az új szerb területen az albánok fellázadnak. A határvidéken előbb-utóbb be kellett következnie az összeütközésnek, minthogy a szerbek még most sem engedték ki az Albániának odaitélt területét, azokról kivül mesterségesen elzárták az Albániától elszakított városokat és népesebb községeket az albán néptől, amelyet ennek következtében a terméketlen hegyek közt éhhalál fenyeget. Dibrának az albánoktól való megszűnt megállása mindenesetre annak a bizonyítéka, hogy a mozgalom tényleg nagy mértékűt öltött.

De azért nem kell tulhosszúlni a dolgot, mert nem kell egészen szószerint venni azokat

a szerb jelentéseket, amelyek már egy harmadik Balkán-háborúról beszélnek.

—«o»—

Lázadás a montenegrói határon.

VALONA, szept. 26. A Hoti-törzs vénei tanácskozásra hívták össze a szomszédos törzseket, hogy megbeszéljék velük a Montenegro ellen indítandó akciójukat. A Gruda, Skreki és Kantrasi törzsek erre elküldötték főnökeiket tanácskozásra. Ott a Hoti-törzs főnöke jelentést tett a londoni határozatok által teremtett helyzetről és kijelentette, hogy a Hoti- és Gruda-törzsek sohasem fognak belenyugodni, hogy földjük Montenegroé legyen. A londoni döntés igazságtalan és illogikus.

— Mi — ugymond — nem vagyunk a montenegróiak fajrokonai és ők nem hódították meg földünket, hanem a mi segítségünkkel lopódtak be országunkba, azzal áztatva bennünket, hogy felszabadítanak. Harcolni fogunk az utolsó csepp vérig, de a montenegróiak szolgálja nem leszünk.

Hasonló nyilatkozatot tettek a többi törzsfőnökök is. Erre a gyűlés elhatározta, hogy Montenegro ellen megkezdik az elleneskedéseket, hogy kiűzzék a bitorlókat Albániából.

—«o»—

Albán hírek.

BERLIN, szept. 26. Albániából komoly hírek érkeznek. A törzsalkodások az ideiglenes kormány kebelében jobban veszélyeztetik a fiatal állam létét, mint a határon folyó harc. Esszad pasa külön kormányzatot alapított Tiránában és azt követeli a kormánytól, hogy Valonából oda jöjjön és ott üsse fel a székhelyét, ellenkező esetben ő vonul Valonába és az ideiglenes kormányt szétkergeti. Az első bejramnapon Esszad pasa sürgönyt adott fel a szultánnak, melyet így írt alá: Ó felsége régi hű generális. Esmail Kemal pasa lefoglalta a sürgönyt, ami Esszad és Kemal között szakításra vezetett. Erre Esszad lefoglalta a durazzói vámhivatal bevételeit, 20.000 török fontot. Ismail Kemal inogni érzi maga alatt a talajt és most a maga számára pénzt harácsol össze, hogy Európába szökhessen.

VALONA, szept. 26. Az ideiglenes kormány minisztertanácsa elhatározta a szenátus egybehívását.

BERLIN, szept. 26. Mig egyrészt Szerbiában és Montenegroban olyan verziók keringenek, mintha az albán lázadást a harmadik szövetség szítaná, itt az a benyomás, hogy Szerbia és Montenegro agent provokateurjei idézték elő a fölkelést, hogy jögeimük legyen az albánok megtizedelésére.

Folyik a harc.

CETTINJE, szept. 26. Ma érkezett jelentések szerint Guzinje és Tuzi körül két nap óta elkeseredett ütközetek vannak az albán lázadók, szerb csapatok és montenegrói katonák között.

BELGRAD, szept. 26. Katonai körökben azt mondják, hogy legkésőbb holnap olyan nagy szerb és montenegrói haderő lesz az albán határon, amely elegendő ahhoz, hogy leverje az albánok lázadását. Mihelyt a szerb és a montenegrói csapatok együtt lesznek a határon, a legnagyobb energiával megindul a katonai operáció a zendülők ellen.

Az arnauták az első ostrom után, amelyet a szerbek visszavertek, újult erővel támadták meg Prizrendet. A szerb csapatok a várostól hét kilométer távolságra vannak koncentrálván Djakova városát az albánok már elfoglalták és Kisevo is hatalmukban van.

ATHEN, szept. 26. Epirusban is felláztak az albánok a görög hatóságok ellen. Véres összeütközések voltak, melyekben a görög katonák mindenütt felülkerekedtek és megtizedelték a legyőzött albánokat.

SZALONIKI, szept. 26. A szerb kormány Szalonikin keresztül szándékozik csapatokat szállítani az albán határra. A görög kormány erre megadta az engedélyt.

BELGRAD, szept. 26. Az albánok megtámadták Prizrendet és felgyújtották. Az egész város elhamvadt.

—«o»—

Kölesönös kegyetlenkedés.

SKUTARI, szept. 26. Az albánok harca borzasztó, mert kétségbeesésük hajtja őket. Foglyok nincsenek, mert nem kegyelmeznek. A montenegróiak, hogy az albánokat megfélemlítsék, Guzinjében 11 előkelő mohamedán albánt kivégeztek. Erre a többi albánok kitörték, a montenegrói őrseget megszalasztották és a régi montenegrói határon túl üldözték őket. Az ütközetben elért montenegróiakat irgalmatlanul lemészárolták.

Personal-unio.

VALONA, szept. 26. Görög érdekekben dolgozó ügynökök oda akartak hatni, hogy az albán kormány Görögország és Albánia között personal-uniót ajánljon fel Görögországnak. Az albán közoktatási miniszter indignálódva utasította vissza e kísérleteket és ezt mondta: Létünket a hármasszövetségnek köszönhetjük, bennünket is odavonzanak érdekeink, mi a hármasszövetséghez tartjuk magunkat. Görögország bennünket csak prédául akarna, de mi nem fogjuk magunkat odavetni.

—«o»—

Szerb kegyetlenkedések.

BÉCS, szept. 26. Az Albanische Korrespondenz jelenti Guzinjéből, hogy a montenegrói hatóságok 12 mohamedán albánt agyonlövettek. E tömeges kivégzések oka eddig ismeretlen. Az esemény híre Maliszszia vidékén nagy izgalmat kelt. Montenegrói csapatok megszállták Tutai falut, amelynek lakói a hegyekbe menekültek.

A szerb csapatok albán területen három falut felgyújtottak és számos lakost megöltek. Igen sok albán bennégett a házakban.

—«o»—

Török-bolgár tárgyalások.

KONSTANTINAPOLY, szept. 26. Hivatalos kommuniké szerint a békekonzferencia mai ülésén a napirendnek majdnem minden pontját elintézték. A holnapi ülésen a még fenmaradt kérdéseket, a vakuf-javak, a muftik és a foglyok kérdését fogják elintézni. Remény van arra, hogy a konferencia holnapi ülésén befejezi munkálatait.

Amikor a konferencia résztvevői elhagyták a konferenciát, a bolgár delegátusok kijelentették, hogy a még el nem intézett kérdések nem nagy jelentőségűek és hamarosan megoldást fognak nyerni. A békeszerződést már holnapután alá lehetne írni.

Figyelem!

A Kobrak-féle cipőgyár esődbejutása

folytán, a Corso 46. szám alatti fióküzletben

az összes áruk az eredeti árnál 20-tól

50%-ig olcsóbban kerülnek eladásra.

Mindenki ragadja meg a kedvező alkal-

mat, hogy most olcsón jó „KOBRAK“ ci-

pőkhöz jusson.

Tisztelettel

VÉRTES S.

Corso 46.

IDEGENFORGALOM

(Mouvement d'étrangers)

Abbáziai furcsaságok.

— A legújabb divat. Három napig különös divat uralkodott Abbáziában. A hölgyek harisnyakötőket hordtak a kalapjukon. Ugy történt a dolog, hogy egy közismert bájos urihölgy, ki a divat terén vezet, valamit vásárolt egy üzletben. A segéd a felső poleról vett le valaminő árut és ez alkalommal egy pár diszes harisnyakötő a hölgy kalapjára esett, oly módon, hogy átfogta a kalapon a szétálló tollakat. A hölgy ezt nem vette észre és így ment ki az üzletből, végig az utcán, a korzón, így mutatkozott a kávéházban, a vacsoránál, a koncerton és a kaszinóban. Sokan bámultak meg, fordultak utána, tettek rá megjegyzést. A hölgy ezt mind észrevette és meg volt vele elégedve. Őszintén megvallva, nem is állt rosszul a harisnyakötő a kalapon. Másnap már sok hölgy jelent meg Abbáziában ugyanazokon a helyeken, kalapjukon a harisnyakötővel és akik még először haboztak, siettek felrakni a harisnyakötőt, amely aztán csakhamar ott diszelgett minden kalapon. De minden esoda csak három napig tart. A harmadik napon már az eladólányok és a szobalányok kalapjain is megjelent az új disz, mire a divathölgy sietve levette kalapjáról az övét. Ezzel aztán kimondatott a halálos ítélet az új divatra, melyről ma már úgy beszélnek hogy: volt! V.

ABBAZIA

tegnap érkezett fürdővendégei:
(Hótes arrivés hier:)

Heller József Budapest	Hausner
Esser Karolin Budapest	Wrus
Braun Simon Wien	Schanzer
Nack W. Lemberg	Kolb
Reisenberger Karl Gráz	Schlösser
Petrovic Nilko Belgrád	Nina
Newally József Baden	Yokey
Jelletz Leopold dr. Wien	Lokey
Hartmann J.	Lokey
Doleviczenyi Géza Budapest	Jeziica
Fejérvári Tibor Budapest	Jeziica
Odavits Jelisava Belgrád	Regina
Mostihet Sofia Belgrád	Regina
Petrzilek Emil Prága	Grand H.
Kapisezrszki T.	Grand H.
Plinka Hans Wien	Grand H.
Wien Mörice Prága	Grand H.
Malles Dávid Wien	Grand H.
Rösch Alois Bludenz	Grand H.
Krisper Valentin dr. Laibach	Grand H.
Ozorai H. Budapest	Grand H.
Müntz Alexander Meran	Bristol
Plzak József Ragusa	Istria
Kohn M. R. Salzburg	Istria
Fischer Ella Budapest	Volosca 22
Majzer Georg Budapest	Szegő
Schwartz Alfréd Wien	Szegő
Olbert Theodor dr. Maisenbad	Szegő
Rosenberg Alfréd Temesvár	Szegő
Pick Ottó Wien	Wienerheim
Wissel B. dr. München	Wienerheim
Jandel J. Lodz	Wienerheim
Much Philipp Znaim	Wienerheim
Walentin Mária Moszkva	Wienerheim
Schneider József Jasto	Union
Janowski Vladimir Krakó	Ceres
Janowski Ambrosv. Krakó	Ceres
Gombos Soma Budapest	Márkus

Stein Milla Budapest
Hudecsék Josefina Budapest
Piringer Karl Wien
Podreka Ivanka Obrov
Sedlacek Ottó Wien
Spengely A. Nagylak
Chudy Zdenko Wien
Müller Julius Lemberg
Pollák Ferenc Zágráb
Horváth Géza Vasvár
Glückmann Rudolf Prága
Selikiss Sámuel Oroszország
Luger Karl Budapest
Luger Valéria M. Budapest
Kindler Marie Cernowitz
Luger Sarolta Budapest
Debreczeny Anna Budapest
Szejkwawski Franz Varsó
Siemienska Halina Varsó
Cichberg Alice Wien
Haris Miklós Budapest
Koller D. Baja
Salikini Salamon Oroszország
Glück Edith Oroszáza
Piringer Karl Wien
Gayer Alexander Trieszt
Kohn J. Wien
Klausner J. dr. Odessa
Grotte Alfréd Posen
Ricius Franz München
Maly Poldi Wien
Cslágovits Adolf Panesova
Huber A. dr. Innsbruck
Hall József A. Innsbruck
Fritl Armin Budapest
Tichy Friedrich Wien
Balogh Irén Budapest
Lekies Franz Th. Serajevó
Putz Géza Serajevó
Friedrich Gusztáv Gotha
Laubschat Haus Gotha
Serényi Béla gróf Budapest
Dwerski Mihály Budapest
Jaross Vilmos Budapest
Hofmann Ilava
Kipmann S. Moszkva
Slawinszka Eugenie Moszkva
Radolf Marie Gonobitz
Szemző A. Budapest
Engbitner Amalia Budapest

Márkus
Márkus
Liburnia
Liburnia
Posthorn
Plesch
Plesch
Plesch
Bellevue
Bellevue
Palace
Palace
Ayram
Ayram
Ayram
Ayram
Ayram
Ayram
Ayram
Ayram
Nada
Jolanda
Rosenberg
David
Palace
Volosca 116
Westphal
Grosz
Grosz
Speranza
Speranza
Arabella
Viktor
Savoy
Savoy
Janette
Zrinsky
Westphal
Westphal
Westphal
Westphal
Westphal
Quitta
Quitta
Quitta
Quitta
Augusta
Augusta
Augusta
Al Mare
Al Mare

Velence

San Marco szálloda

(Campo S. Luca).

Modern berendezés. — Fürdők. — A gennai kiállításon dícsérő okmányokkal kintüntetve. SZOBÁK 2 és fél LIRATÓL FELJEBB.

Magyar-Horvát tengeri Gözhajózási R.-T., Fiume

Fiumeből Dalmáciába és Olaszországba.

A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.

Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás ezek közül hetenként 4 gyorsjárat Fiumeből, Zara, Spalato, Curzola, Gravosa (Ragusa), Castelnovo és Cattaróba. Az utazás tartama Gravosáig csak 20 óra. Cataróiok csak 24 óra

Fiume-Venezia: hetenként 3-6 gyors-hajóösszeköttetés.

Fiume-Ancona: hetenként 2-3 gyors-hajóösszeköttetés.

Fiume-Ravenna: hetenként egy járat oda és vissza.

Ezen gözösök közvetlen csatlakozásban közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek, ugyszintén Veneziában és Anconában az olasz vonatokkal csatlakoznak Róma, Nápoly, Bari, Brindisi, Bologna, Firenze, Milano felé stb.

Fiume-Corfú-Patras kétszer havonként.

A gözhajók modern kényelemmel, hálófülkékkel, kitűnő étteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kellékével vannak felszerelve.

Bővebb felvilágosítást nyújt az igazgatóság és a m. kir. államvasutak városi menetjegyjirodája.

Ujságkihordó fiukat

vagy asszonyokat

jò fizetéssel felvesz.

A TENGERPART

kiadóhivatala.

Meghülés és köhögés.

Mindenki tudja, hogy gyakran milyen nehéz a hűléstől vagy a köhögéstől megszabadulni. Ilyen alkalomkor a Scott-féle csukamájolaj emulsió használata ajánlatos, melynek addig kell tartania, míg az ember magát ismét könnyűnek és erősnek nem érzi. A Scott-féle csukamájolaj-emulsió jótékony, különösen a köhögési ingeret enyhítő hatása hamar észrevehető és a javulás könnyen észlelhető. Sokaknak kölesőzött a Scott-féle emulsió új erőt és életörömet, kik egy meghülés következményeivel és köhögéssel évek hosszú sora óta bajlódtak.

A Scott-féle csukamájolaj-emulsió oly jóízű és könnyen emészthető, hogy úgy felejtették, mint gyermekek szívesen szedik.

Egy eredeti üveg ára 2 korona 50 fillér. Minden gyógyszerárban kapható. Ha ezen lapra hivatkozva 50 fillér értékű bélyeget küld SCOUT & BOWNE Ges. m. b. H. címére, Wien VII, akkor egy gyógytár utján próbabelegot küldünk.

VENEZIA

HOTEL PENSION VENIER

San Marco Ponte Goldoni. Szobák 2 1/2 lirától, teljes ellátás napi 8 lirától feljebb. Némett kiszolgálás.

VELENCE.

ORIENTALE NAGY-KÁVÉHÁZ

Riva degli Schiavoni, a Lidora induló hajók kikötőjével szemben.

Tágas terrasz — Játéktér, amerikai bar. — Modern berendezés. — Központi fűtés. Kitűnő szellőztetés.

Naponta 4-től 6-ig és fél 9-től 12-ig szimfonikus zenekar

Mozgóképelőadás teljes világitás mellett.

Naponta új műsor.

Kőbányai Polgársör,

a Florian, Quadri és Orientale kávéházak, (Szt. Márktér és Riva degli Schiavoni) valamint a Grand Hotel Lido sörcsarnoka közönségének legkedveltebb itala.

Vaerini Testv. és Tsa.

x Fogmüterem. Legújabb amerikai módszer. Modern hygienia. Szegényeknek d. e. 8-9-ig foghuzás ingyen. Novák Rudolf műfogspecialista Fiume Corso 42. Corso mozi fölött.

KÖZGAZDASÁG.

+ A vámszövetség külső kereskedelme.

Az osztrák kereskedelemügyi minisztérium most adta ki a vámszövetség külső kereskedelmi forgalmát 1912-ben. Az összes kivitel értéke 2926.7 millió koronára, a behozatal 3669.9 millió koronára rug. A vámközösség egész kivitelében a balkáni államokba irányuló kivitel 13 százalékkal szerepel esúpan. Az összes behozatallban a Balkán szerepe még ennél is kisebb: 6 százalék. Ami most bennünket érdekel, az európai Törökországgal való forgalom ezután legnagyobb részt a négy balkáni állam között oszlik meg. A 376 milliónyi balkán-kivitelből európai Törökországra esik 105 millió korona, még pedig olyan áruból (eukor, textiláru), amelyben a balkáni államok versenye nagyobb, mint Törökországé volt. Törökország mellett legnagyobb kivitele a közös vámterületnek Romániába volt, 145 millió korona. Azután következett Bulgária, 52 millió koronával. Szerbia 46 millióval, Görögország 25 millióval.

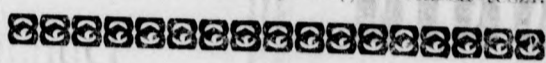
+ Ausztria-Magyarország kereskedelmi forgalma.

A kereskedelmi minisztérium ma közli Ausztria és Magyarország 1912. évi kereskedelmi forgalmának statisztikáját. Magyarország kivitele Ausztriába a múlt évben 53.9 millió métermázsa volt 1457.9 millió korona értékben, míg Ausztria kivitele Magyarországra 44.6 millió métermázsa 1582.7 millió korona értékben. Ausztria aktívuma e szerint 124.8 millió korona, míg az 1911. évben 154.3 millió korona volt. Az aktívum csökkenése a vágómarhabehozatal jelentékeny emelkedésével magyarázható. Az 1913. év elején közölt ideiglenesnek minősített becsléssel szemben az aktívum 8.3 millió korona emelkedést tüntet föl.

— Uj vasut Albániában. A bécsi Handels- und Transport A.-G. előzetes engedélyt kapott egy Valonából Durazzón keresztül Szkutariba vezető vasutvonalnak és abból kiágazólag Elbassan és Berat felé vezetővonalnak kiépítésére. A vasutvonalak kiépítésére a Handels- und Transport A.-G. egy osztrák-magyar-olasz érdekeltségűből álló részvénytársaságot fog alapítani. A vonalak bejárására egy osztrák, magyar és olasz mérnökökből álló bizottságot küldtek ki, amely közelebb megkezdi működését.

+ Uj döntések iparjogi ügyekben. A legutóbbi napokban egy a hatásköri bíróság, mint a kereskedelemügyi miniszter több határozatot hozott, amelyek az iparjogi ügyekre vonatkozó bírósági eljárásban igen fontosak. Így a hatásköri bíróság a 20-ik számú elvi határozatával kimondotta azt, hogy a gépészmunkák teljesítésére alkalmazott gépezeti iparosoknak kell tekinteni, amiből kifolyóan, ha a eséplőgépész munkaadója ellen követelést támasztás azt a bíróság előtt akarja érvényesíteni, a követelés elsősorban az iparhatóság elő tartozik. Ugyanazok a hatásköri bíróság mondotta ki most azt is, hogy a kereskedelmi szövetkezetek kereskedelmi szabályzatának, tehát a követelőnek is a szolgálati viszony megszűnéséből előál-

lott követelése elsősorban a közigazgatási eljárás alá esik. A kereskedelemügyi miniszter egyik legújabb döntése szerint iparügyi közigazgatásba való kiadásnak még abban az esetben sincsen helye, hogyha a hatóság az érdekelt volna. A miniszter szerint az érdekeltiség már csak azért sem lehet akadály annak, hogy valamely iparügyi közigazgatási ügyben az ipartörvényben megjelölt hatóság járjon el, mert a törvény a jogorvoslatra módot nyújt. Egy másik határozattal a kereskedelemügyi miniszter az üzletvezető illetősége tekintetében hozott fontos határozatot. E szerint a kereskedelmi alkalmazottak be nem jelentése által elkövetett kihágásokért a cég részéről teljes intézkedési jogkörrel fölrüházott üzletvezető nem felelős, ha az parlajstromba bejegyezve nincsen. A munkásbiztosítási járulékok behajtása dolgában is döntést hozott a kereskedelemügyi miniszter. A miniszter határozata szerint a munkásbiztosító pénztári járulékok hátralékának közigazgatási uton való behajtásánál, a behajtást teljesítő hatóság a pénztári követelések jogosságának kutatásába csak az esetben becsátkozhatik, ha a végrehajtást szenvedő a pénztári követelés jogosságát, illetve helyességét vitássá teszi.

APOLLO-SZINHÁZ.

Via Aless. Volta 6. Igazgató Troppauer H.

Szenzációs

Oriási Családi Program.

Minden szám egy sláger

John Mentros Csoport

Jongleur-jelenet, 3 hölgy és 3 férfi.

The three Galvey's

akrobaták

Doris Ella

magyar énekesnő.

Nelken Ellen

olasz átváltozó szubrett

Thick & Thin

excentrikusok

Christl Felsen

Operette-énekesnő

Marga Marguitta

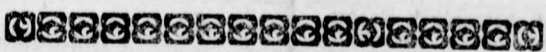
spanyol táncosnő

RUDOLFI RUDOLF

uj programmal

és a többi szerződöttetett művészek fellépte

**Előadás után kabaré szabad be-
menettel.**

Egy tisztességes

újságáruló rikkancsot

napi 2-3 korona biztos keresettel

délutáni foglalkozásra keres

A TENGERPART

kiadóhivatala.

Mindenki el kedves

Hjándék

FIUME

lakótöbbségi

1 Zsák Kész

szárazkaját

szárazkaját

szárazkaját

szárazkaját

A legajánlatosabb fiúmeiszálló

„Deák” szálló

a Deák-korzón és dependance-a a

„Bonavia” szálló

Via Edm. De Amicis 4.

Mindkét szállóban kitűnő konyha és árnyas kertek. Fajborok és kőbányai polgári sör.

Tulajdonos

Ederer-Burger Gyula.

RITKA ALKALOM!

Egy 18|22 lőerős, négy-
hengeres használt

AUTOMOBIL

a világhírű „Mercedes”
gyárból (a legjobb auto-
gyártmány) ötüléses ka-
rosszeriával, kitűnő ál-
lapotban

4600.-- kor.ért eladó.

Cim a kiadóhivatalban.

Instrukciót, nevelői állást

vállal fiatal kath. lelkész. Cim Zvarik, Ab-
bazia, Pensio Lido 7.

Tudja Ön már,
: hogy mi az :

ALGA?

Az ALGA egy kizárólag növényi nedvekből készülő gyógyszer, mely biztos eredménnyel használható csúfajdalmak, fejfájás, fogfájás, kellemetlen szájszag, nátha, gége és mellhurutok, gyomorgyengeség, hányás, tengeri betegség és ájulás ellen valamint használható a rossz levegőjű betegszobák levegőjének tisztántartására és bármely szoba levegőjének illatosítására.

Kapható kizárólag! **Budak D.** gyógyszer-tárában
VIALE DEAK — FIUME — VIALE DEAK

Vizhatlan esőköpenyek.

Urak részére 24 K.-tól feljebb
Hölgyek „ 24 „ „

Esőköpenyek gyermekek részére; tanulóknak igen praktikus,

12 Kor.-tól feljebb.
Nagy választék

pénzügyőrök rendőrök, vadászok stb. részére való köpenyekben.

Árjegyzék ingyen.

Haas Leopold

Telef. 12-67.

FIUME

CORSO 6.

Ne fogadjon el más lámpát, mint

„TUNGSRAM“

felirásu valódi drótlámpát

Hazai gyártmány!!

Óvakodjunk utánzatoktól!!

Gyártja: az Egyesült Izzólámpa és Villamossági R. T. Ujpest. 4.

PECSINEI SZANATORIUM SUSAK-FIUME.

Remek fekvés a tengerparton. Belső és sebészeti betegségek részére. Lábadozók részére is. Modern berendezés. Kötőhideg és meleg tengeri fürdők. Műtő berendezés. Röntgen sugarak, villamos gyógykezelés stb.

Szobák, teljes elátással 10 K.-tól. Orvos választás tetszés szerint.

Felvilágosításokat nyújt

Telefon 500.

Az igazgatóság,

Táviratok: SANATORIJ - SUŠAK.

Irodai gyakornok,

ki a magyar nyelven kívül a német, olasz vagy horvát nyelvet is bírja, kezdő fizetéssel helybeli irodában felvétetik, Cim a kiadóban.

Grand Magazin alla Convenienza

NEMES HENRIK fióklüzlete
Fiume, Piazza Scarpa 4.

Férfi-, női-, gyermek fehérneműek, aljak bluzok, harisnyák, kézimunkák, kellékek, stb. stb. szolid, szabott árakon.

Katonai és egyenruházati cikkek gyári raktára. Legnagyobb és legjobb bevásárlási forrás.

Fiumei első magyar rizshántoló- és rizskeményítőgyár részv.-társaság.

FIUME.

Különlegesség

FÉNYKEMÉNYÍTŐ

táblácskákban.

VÉDJEGY.

A vegyi tisztasáért a gyár kezkesedik.

MARIJAN cipésmester

új cipő üzletét megnyitotta:

via L. Kossuth 9. sz. a., a szerb-bazárban! A régi helyiségben: via Leopardini 6. a raktárkészlet leszállított árban adatik el!

Mindenféle cipők nagy választékban!

MERCEDES

Az autók királya!

== Bárdi r. t. ==

Budapest VI Lehel-utca 25 sz.

Városi üzlet: V. Mária Valeria u. 1.

Dunántuli fiók: **GYOR.**

33 óceánjáró

33 óceánjáró

Austro Americana - Trieszt.

Rendes szemly- és áru forgalom, Észak- és Dél-Amerika, Görögország, Olaszország, Délafrika és Spanyolország felé.

Közeli indulások Triesztből:

Személyszállítás Newyorkba

az Oceania gőzössel	szept. 6-án
a Laura gőzössel	szept. 13-án
a Kaiser Franz Joseph I. gőz.	szept. 20-án
az Argentina gőzössel	szept. 27-én

Személyszállítás Buenos-Ayresbe:

Gravosa v. Spalato, Patrasz, Almeira, Las Palmas, Rio de Janeiro, Santos és Montevideo érintésével

a Columbia gőzössel	szept. 4-én
a Sofia Hohenberg gőzössel	szept. 18-án

Közelebbi felvilágosításokkal az igazgatóság Triesztben, Via Molino piccolo 2, szolgál.

Tripovich D. és Tsa. hajózási vállalat
Naponkénti nyári gyorsvonal

Triesztből Velencébe és vissza

a Venezia és Wurmbrandt gyorsgőzösekkel.
Az ut tartama csak **3 óra.**

Indulás Triesztből naponta 8 órakor d. u.
e. Indulás Velencéből naponta 2 órakor d. u.
vasárnap 8 órakor d. u.

A kinek eladó **használt butora**
van vagy **olcsón akar butort**
ni (részletfizetésre is) forduljon biza-
lommal

HERSKOVITS S. butorkerekedőhöz.

Via G. Parini 6. szám.

Telefon 12-63 szám.